

C. kr. pošti!
Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“
Dunaj V. Bräuhäusgasse 84.



ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSКИH ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ul. Madonnina 15.
Telefon 1570.
UPRAVNISTVO
Dunaj V. — Bräuhäusgasse 84.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Štev. 7 in 8.

V Trstu, 1. aprila 1915.

Leto VIII.

Vstajenje.

Pomlad se oglašja, narava se drami iz odretnosti pred našimi očmi se obnavlja zopet čudež vstajenja prirode. Polje in gozd, gora in dolina se zbuja k novemu, svežemu življenju. Na jugu in severu naše domovine pa umira in gine na stotine mladih, mnogo obetajočih življenj, na vzhodu in zahodu velike nemške države bruha topovi še vedno tisočero smrt med vrste zastavnih mož, vsepovsodi zbirajo nove hekatombe, da poginejo v groznih mukah. Priroda se pripravlja na novo življenje, človeštvo na novo veliko umiranje. Narava praznuje veliki praznik vstajenja, človeštvo hiti v smrt in pogubo.

Grozna resnica je postalo vse, kar pripoveduje, socialna demokracija že desetletja. Odkar je socialna demokracija organizirana sila kaže človeštvu silen prepad, v katerega drvi vsled kapitalističnega imperializma. Zaman je bil njen klic, čeprav je odmeval v milijon in milijon dušah, da naj krene človeška družba na druga pota, da naj omeji svoj pohlep po bogastvu, ki ga razdene rja in razjé mol. Te milijone mirovnih apostolov so prekricali še silnejši milijoni takih, katerih edini namen življenja je ples okolo zlatega teleta. Koliko gorja bi bilo prihranjenega človeštvu, koliko solz ne bi poteklo, če bi bil našel klic socialne demokracije vsepovsod odprta srca. A sedaj tečejo reke krvi, tečejo potoki grenkih solz samo zato, da se nažre mamón. Vstajenje h krasnemu življenju je obetala socialna demokracija, če se odzovejo vsi milijoni delavcev in delavk njenemu klicu, če se priznajo neustrašeno k njenim naukom. Mnogo jih je slišalo, mnogo jih je vzele težko breme novega apostolstva na trudne rame, a še več jih je životarilo dalje v neznanju in meglenih frazah. In to je bilo prokletstvo za vse človeštvo.

Ali če ni imelo doslej naše delo onega vidnega uspeha, ki so ga pričakovali mnogi, nas ne sme to oplašiti in omalodušiti. Nasprotno! Podžgati nas mora k še silnejšemu delu, k še obširnejši agitaciji za naše misli, za naše nauke. Svetovna vojna potrjuje vse, kar je proglašala socialna demokracija v svojih teoretičnih naukih, da mora priti do velikanskega poloma, da mora priti do strašnega požara, ker ne pozna kapitalizem mej svojega pohlepa. Ne konstatiramo tega dejstva s smehljačim zadovoljstvom, temveč s tiho grozo. Človeštvo ni hotelo vstajenja, hotelo je pogubo. Kolikim se je zdel naš boj za mir, naš boj proti militarizmu za slepomišenje, za dobro zasnovan lov na glasove volilcev. Ali kako bridka resnica nam je bilo vse to! Morda bo kdo ugovarjal in delal z režečim smehom, da so glasovali v odločilnem trenutku socialisti v tej in oni deželi za vojne kredite in tako osmešili vse, kar so prodajali pred vojno za sveto resnico. Ali težko je plavati proti toku, če naraste reka patriotičnega navdušenja čez vse bregove in prazna demonstracija bi bilo nasprotno glasovanje in

uspeh bi bilo uničenje vsega, kar so si bile zgradile socialistične stranke v trdem boju. Preresnične so besede sodruga Kautskega, da ni vlada nikdar tako močna kakor v vojni in politične stranke nikdar tako slabotne kakor v vojni. In kdor ni imel pred vojno poguma da ojači socialno demokracijo s svojim pristopom in oplodi s svojim delom, ta nima sedaj pravice, da kritizira njeno dejanje in nehanje.

Kdorkoli od nas pa nosi v srcu trdno prepričanje, da je bilo njegovo delo za socialno demokracijo edino pravo, kar je mogel ukreniti v svojem življenju, ta bo šel tudi po vojni na delo za stranko, ki ima zapisano na svojem praporu besede: Za enakost in svobodo vseh! Vstajenje vsega človeštva iz bede, zatiranja in ponižanja — to je cilj proletariata vsega sveta. Vse naše moči zastavi v to, da se ne ponovi nikdar več vojna, kakršno doživljamo mi, to nam bodi bodoče geslo. Ustaviti človeštvo na potu v pogubo in je privedi na pot resnice in medsebojne ljubezni — za to delo moramo vsi do zadnjega na plan. Zbuditi vse one milijone k razmišljanju, ki se pogrezajo še v otopenosti, temu delu posvetimo vse dneve našega življenja, kadar bodo vse delavske mase organizirane, takrat pride vstajenje, takrat zapojemo veseli »Aleluja!«

Zvestoba za zvestobo.

Od vseh krajev prihaja prostovoljno priznanje, da so izpolnili železničarji v teh resnih časih v polnem obsegu svojo dolžnost. Poleg pohvale in priznanja z najvišjega mesta in sicer v Avstriji kakor v Nemčiji, se je tudi javno mnenje napram železničarjem korenito izpremenilo. Vsi oni sloji, ki so železničarje sumničili, da bodo ti v trenutku, ko bo država v nevarnosti, skušali si pridobiti materialne koristi, so razočarani vsled požrtvovalnosti, s katero izvršujejo železničarji, od najnižjega do najvišjega, točno svoje dolžnosti. V dokaz, kako temeljito se je izpremenilo javno mnenje napram železničarjem, navedemo članek, obelodanjen v zelo razširjenem nemškem časopisu »Deutsche Warte«. Članek pravi:

»Vojna je povzročila, da je marsikdo primoran svoje mnenje o stvareh in tudi raznih razredih človeške družbe temeljito izpremeniti. To velja predvsem o naših vrlih železničarjih in uslužbencih pri brzojavi. Dostikrat poročajo dnevniki o junaških činih naših železničarjev v sovražnikovih deželah. Ali kar je zvršila ta veličanska armada državnih nastavljenecv ob času mobilizacije, to zamore presoditi le tisti, ki je imel priliko, da pogleda tudi za kulise. Vsakdo je junak, ki je v tem času napel vse svoje sile, če je bil tudi dostikrat že na robu onemoglosti. V polni meri so zaslužili pohvalo najvišjega vojskovodje.

Upajmo, da bo javno mnenje železničarjem dobrohotno ohranjeno tudi po vojni. Pred vojno je javnost delala železničarjem krivico. Komaj so predložili kako skromno zahtevo za povišanje

plače, že so planili po koncu davkoplačevalci in so takoj protestirali proti vsakemu povišanju, če tudi niso imeli za to nikakršnega povoda. Ker plače železničarjev niso prihajale iz žepov davkoplačevalcev, temveč so pruske železnice leta 1912. prinesle državi čistega dobička 400.3 milijonov mark.

V bodoče se bo moralo v naši nemški domovini marsikaj izpremeniti tudi v tem oziru, da se izpopolnijo opravičene želje in zahteve teh važnih skupin državnih nastavljenecv. Predvsem pa želimo tem junakom pogum in vztrajnost pri vzdrževanju ogromnega vojnega prometa in dober uspeh za zvesto izpolnjevanje dolžnosti.

Tako članek lista, ki izhaja v Nemčiji.

Za nas v Avstriji je interesantno poznati stališče meščanskega časopisa o presojanju dela železničarjev. Enostavno konstatiranje tega, kar pravi »Deutsche Warte« zbuja namreč spomine na preteklost. Ali če se tudi na to ne oziramo, kar je pisalo še kratko pred vojno meščansko časopisje o železničarjih in če milo sodimo vse sovražstvo meščanskih razredov, ostane še vedno marsikaj, o čemur se lahko razmišlja. Če je meščansko časopisje, ki služi podjetništvu, dostikrat pisalo proti železničarjem, kadar so zahtevali kakšno malo povišanje plač, ali pa olajšanje službe, je to naravno. Kar nam pa ni smelo biti vseeno je to, da je to časopisje vedno prerokovalo, da bodo železničarji ob izbruhu vojne vsled svojega antipatriotičnega prepričanja spravili državo v skrajno zadržje. To časopisje je klicalo zakonodajo na pomoč, kričalo je po izjemnih zakonih proti železničarjem. To vedno se ponavljajoče vpitje po izjemnih zakonih, je tudi vplivalo na sestavo reforme našega kazenskega zakona, kjer so kvalificirano pravo izdatno omejili za vse prometno osebo. Načrt, ki vsebuje take določbe za vse osebe, zaposlene pri javnem prometu, je načrt nezaupnosti, porodil ga je strah — seve prazen — da so železničarji nezanesljivi, kadar koli preti državi nevarnost.

Motivno poročilo vlade se glasi dobesedno: »Država zamore izvršiti svoje naloge le, če oni sloji, ki se jih mora posredno posluževati, store v polni meri svoje dolžnosti in če zamore ob istem času in na vseh krajih računati na zvesto in točno izvršbo. Kdor osebe, ki so zaposlene v javni službi, odvrača od službenih dolžnosti, posega s tem dejanjem v državno organizacijo in spravlja v nevarnost javni blagor, in zasluži zato kazen.«

V teh sedmih mesecih vojne, se je domnevajče, ki tvori podlago vladinemu motivnemu poročilu, temeljito izpremenilo in je izginila skrb, da bo strokovna organizacija železničarjev odvrčala svoje člane od njihovih stanovskih dolžnosti, vsled česar bi nastala škoda za splošni blagor.

Strokovno glasilo nemških juristov je prineslo te dni notico, v kateri se bavi z nemškim zakonskim načrtom o koalicijski pravici delavcev, ki ga je izdelala nemška vlada in ki ga predloži državnemu zboru. To strokovno glasilo izreka o tem načrtu sledečo sodbo:

»Notranja složnost in združevnost našega ljudstva in domorodno zadržanje socialnih demokratov je razpršilo ravno v teh težkih časih marksikatero skrb vlade. Vprašati se moramo, če ni nastala potreba, da revidiramo nekatere določbe zakonskega načrta o koalicijski pravici in iste prikroji izpremenjenim razmeram. Nov kazenski zakonik bo treba po srečnem izidu vojne in vsled novih političnih razmer tako preustrojiti, da ne bodo v njem določbe, ki delajo razliko med pripadniki našega naroda. Po vojni bo treba temeljito predelati to zakonsko predlogo in iz nje iztebiti izjemne določbe za posamezne stranke.«

Vse, kar navajajo juristi iz Nemčije glede železničarjev, se lahko priproji na avstrijske razmere, saj so pripravljali tudi pri nas za železničarje izjemne zakone. Tudi pri nas bo treba revidirati po vojni marksikatero določbo preden postane že predloženi načrt o kazenskem pravu zakon in to z ozirom na izpremenjene razmere, ki so nastale vsled vojne. Dognano je, da niso železničarji državi, s katero so se dostikrat pričkali v mirnem času, odrekli v sili pomoči in zvestobe. Zato bi bilo skrajno neprijateljsko, če bi hotela izvesti zakonodaja one izjemne določbe za železničarje v novem kazenskem zakonu, s katerimi bi oropali železničarje koalicijske pravice in jih degradirali za državljane drugega razreda. Vsi oni faktorji, kateri so delali na vseh koncih in krajih usluge, se bodo morali pravočasno spomniti, da so železničarji ohranili državi in splošnosti zvestobo v času največje sile.

Moralna dolžnost je, da se vrača zvestobo za zvestobo. — Ta ljudski zakon je najboljša vez v življenju narodov in držav.

Gospodarska odpomoč za železničarje.

Spomenica c. kr. železniškemu ministrstvu.

Ni še dolgo tega, kar je bilo razglašeno po vsem avstrijskem časopisju cesarjevo priznanje železničarjem za njihovo vzorno delovanje ob času mobilizacije. Železničarji vseh kategorij, od prvega do zadnjega, od najvišjega do najnižjega, so izvršili v dneh mobilizacije v resnici nadčloveško delo. Vse to so storili radi in so prenašali vsa bremena, ker je zahtevala obramba domovine v onih dneh od njih več kakor preje. Ali pri vsem tem ne smemo zamolčati, da so se vrnila tedaj tudi na različnih mestih poslabšanja, ki trajajo tudi še sedaj ko so minili burni dnevi mobilizacije. Draginja je silno otežkočila življenje železničarjev in zato nikakor ne morejo prenašati brez ugovora stvari, ki jim skrajšujejo zaslužek. Vse pritožbe železničarjev je zato združila naša organizacija v spomenico, ki jo je izročil njen glavni tajnik, državni poslanec Josip Tomschik c. kr. železniškemu ministrstvu. Spomenica, o kateri upamo, da prinese uspeh, se glasi:

Ekscelenca! Po naročilu Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva za Avstrijo, čegar člani so zgolj železničarji in ki šteje danes kljub vojnim zapletljajem okroglo 48.000 članov, si usojam obračati se do Vaše ekscelence v mnogih važnih življenjskih vprašanjih železničarjev in prositi za hitro odpranost.

Predvsem je velika, vedno bolj in bolj naraščajoča draginja vseh živil, kakor tudi velika draginja predmetov, potrebnih za vsakdanje življenje, ki sili organizacijo, da opozarja Vašo ekscelenco v interesu železničarjev na to važno vprašanje.

Drugič je cela vrsta primerov, kjer so poizkušali položaj železniških uslužbencev še bolj poslabšati kakor je bil že itak pred vojno, čeprav je položaj železničarjev že dovelj poslabšan vsled vedno naraščajoče draginje in vsled draginje drugih važnih življenjskih potrebščin.

Kar se tiče prvega vprašanja, moramo poudarjati, da je itak dolžnost visoke c. kr.

vlade, zlasti v teh časih, da štiti prebivalstvo pred izkoriščanjem brezvestnih odeluhov z življenjskimi potrebščinami. V koliko je izpolnila visoka c. kr. vlada to svojo dolžnost, tega ne bomo tukaj preiskovali, temveč poudarjamo zlasti to, da bi bila po našem mnenju dolžnost c. kr. železniškega ministrstva, da štiti v teh težkih časih vse železničarje brez ozira na kategorijo, ki so uslužbenci in delavci države, **pred oderuštvo onih, ki kupčujejo z živili.** V ta namen si dovoljujemo predlagati, naj ukrene visoko c. kr. železniško ministrstvo vse potrebno, da bodo dobivali železničarji vseh kategorij, tudi vrhstavnih delavci, živila in druge važne življenjske potrebščine za lastno ceno po vsej Avstriji potom skladišč za živila. Nakup živil i. t. d. bi morala izvršiti skladišča na debelo; ker je pri trgovcih med najvišjimi cenami in cenami na drobno samoposebi umevno velika razlika, zato bi morala oddajati skladišča železničarjem blago, ki so ga nakupila na debelo, za lastno ceno.

Da zamorejo skladišča izvršiti to važno nalogo, bi moralo visoko c. kr. železniško ministrstvo **primerno subvencionirati skladišča** in sicer: Popusti naj jim najemščino, kjer so nastanjena skladišča v hišah, ki so last države; kjer to ne velja, naj dobe skladišča primerno denarno vsoto; blago, namenjeno skladiščem, naj se prevaža **brezplačno in blago, odposlano iz skladišč železničarjem, naj se prevaža tudi brezplačno.** Dalje bi moralo podpreti železniško ministrstvo skladišča s primerno denarno vsoto, da lahko nakupijo skladišča blago in da ga lahko oddajo za lastno ceno železničarjem. Nakup in oddaja blaga potom skladišč železničarjem bi se moralo hitro in primerno organizirati, da bi bili deležni te oskrbe vsi železničarji v Avstriji.

Dalje naj blagovoli c. kr. železniško ministrstvo preklicati odloke, s katerimi je ustavilo železniškim uslužbencem **režijsko dobavo petroleja.** Tako je n. pr. bila ustavljena z ravnateljskim odlokom št. 1052 z dne 3. decembra 1914 dobava petroleja onim železničarjem v Oswiecinu, ki stanujejo v hišah severne železnice. Enako se je zgodilo seveda tudi drugod. Take odredbe zadenejo osebo v teh časih zelo hudo; saj velja n. pr. v Oswiecinu en liter petroleja 72 vinarjev in na Dunaju 62 vinarjev. Važno je tudi, da dobivajo železničarji še vnaprej drva in premog za režijske cene.

Gledé drugega vprašanja, tičočega se **prejemkov, službene dobe in delovnega časa** železniškega osebja (nastavljenec in delavec) upamo, da se ne bodo poslabšali ti odnosi med vojno, da ne bodo nižji kakor pred izbruhom vojne, da ne bo pridrževala uprava zapadlo povišanje prejemkov, da se izvedejo obljubljene in priznane izboljšave. Že itak je vsled vojne vsako gospodinjstvo, tudi najskromnejše, obremenjeno z višjimi izdatki. K temu se ne sme pridružiti prikrajšanje prejemkov ali poslabšanje delovnega časa in službene dobe. Kjer je neobhodno potrebno za potrebo armadnega vodstva podaljšati službeno dobo in delovni čas, tam naj se to tudi primerno odškoduje, ker draginja ne dopušča, da nosijo vsa bremena le uslužbenci in delavci.

Dalje naj se ne krajša delovni čas tam, kjer bi delavci zaslužili vsled tega manj, kar velja zlasti za vrhstavnih delavce.

V delavnicah, zlasti v onih, kjer delajo na akord, naj ne pridržujejo dela. S tem ustvarjajo le umetno pomanjkanje dela, kar pomenja za delavce izgubo na zaslužku.

Način, po katerem ravnaajo, odkar je izbruhnila vojna z **voznimi pristojbinami in z odškodninami za prehranitev** v tuje postaje prestavljenega vlakospremnega in

strojnega osebja, je povzročil, da so se življenske razmere tega osebja zdatno poslabšale. To pa zato, ker so morali izvrševati uslužbenci po vseh krajih silno veliko čezmernega dela, ki je seveda zahtevalo tudi več telesnih sil. K temu je prišla še podražitev vsega življenja in brezdvomno je, da so omajale te razmere gmotno ravnovesje uslužbencev. O tem, da bi izhajali s prejemki, niti govora ni, uslužbenci so zabredli v dolgove, upajoč, da uravnajo po vojni to nesoglasje. To možnost so jim odvzele različne odredbe glede njihovih pravic do voznih pristojbin in odškodnin za prehranitev. Na tuje postaje odposlani uslužbenci, so si zaračunali z ozirom na odredbe, ki so jih dobili službeni predstojniki, za vsak dan svoje odsotnosti 24 ur voznih pristojbin po vojnem redu; ali tudi uslužbenci na nevarnih mestih, ki sicer niso bili odposlani v vojno ozemlje, so si zaračunali v službi tudi vse — ker so dobili tak nalog — in sicer s pristojbinami, določenimi v regulativu. To zaračunavanje so pa proglasili pozneje za neveljavno in prizadetim uslužbencem se je še povečal primanjkljaj.

Tudi uslužbenci, ki so izvrševali službo na domačih postajah, niso trpeli nič manj. Tudi ti so morali delati veliko čez mero, ali nihče jim ni povrnil višjih stroškov, ki so jih imeli vsled tega, zlasti vsled velikih zamud vlakov povzročenih višjih izdatkov in izgube na zaslužku.

Drugod, zlasti pa v ravnateljskem okraju Dunaj, niso dajali uslužbencem, odposlanim na tuje postaje v enem in istem okraju, nikakršnih odškodnin za prehranitev ali pa le po 1 krono na dan. Ali tudi ti uslužbenci so imeli mnogo večje izdatke, ker so bile možnosti za vožnjo domu zelo omejene, vsled česar so morali plačevati v tujih krajih stanovanje in hrano.

Službeni ukaz št. 28 c. kr. ravnateljstva severne železnice z dne 8. januarja t. l. pravi, da si ne smejo zaračunati oni vlakospremljevalci odpočitek na postaji, kjer so v delu in na postaji, kjer se vrnejo, ki dobivajo za službene vožnje po določbah inštrukcije J-19 urne odškodnine. Tudi ne smejo zaračunati čas bivanja za rezervo, razen tedaj, če je dobil vlakospremljevalec povelje, da mora biti pripravljen in da čaka v prostoru za prevzemanje službe.

Te odločbe so neupravičene in z ozirom na sedanje življenske razmere v etapnem ozemlju zelo krute in za prizadete vlakospremljevalce neznosne.

Na podlagi regulativa za prejemke se mora povrniti vsem vlakospremljevalcem njihovo bivanje na postaji, odkjer se vrnejo, s pristojbinami za vožnjo izven službe. Regulativ določa, da se to bivanje nagradi, ker so vozne pristojbine glasom § 17 točke 1. regulativa, odškodnina za one večje stroške na službenih vožnjah. Čisto samoposebi umevno je, da pojem »službena vožnja« ne vsebuje le vožnjo tja in nazaj, temveč tudi dobo bivanja na tuji postaji, ker ima vlakospremljevalec ravno tukaj večje izdatke med službeno vožnjo.

Preje omenjeni službeni ukaz št. 28 c. kr. ravnateljstva severne železnice pa kratkoma odpravlja to dejstvo iz regulativa in ga tolmači tako, da ne dobi osebo za prebivanje izven domače postaje nobene odškodnine več, da torej ne šteje to prebivanje za službeno vožnjo. Tako, tolmačenje je neopravičeno, nelogično in silno oškoduje vlakospremljevalce.

Tako imajo n. pr.: Vlakospremljevalci iz Prerava, ki vozijo na progi Prerav-Olomuc in Tropava-Schönbrunn, 4 ure vožnje všteti čas za pripravo, a v Olomucu ostanejo 10 ur. Za čas vožnje všteti čas za pripravo si lahko zaračuna n. pr. vlako-

vodja po službenem ukazu št. 28: 4 ure po 40 vin. = K 1:60; glasom regulativa za pristojbine bi dobil vlakovodja za isti čas: 4 ure po 30 vin. = K 1:20 in 10 ur po 8 vin. = 80 vin., skupaj tolikointoliko kron. Ta primer, vzet iz resničnih razmer, kaže, da zasluži ta uslužbenec, kljub višjih vojni pristojbin za 40 vin. manj kakor določa regulativ, ker ne dobi odškodnine za bivanje na tuji postaji. Drug primer: Manipulacijski sprevodniki dobe glasom regulativa za pristojbine po 26 vin. za vsako uro vožnje in 8 vin. za vsako uro prebivanja izven službenega kraja. Glasom službenega ukaza št. 28 dobi manipulant za vsako uro vožnje 30 vin., za prebivanje izven službenega kraja pa nič. Dobiiva torej tudi manj kakor bi moral dobiti glasom regulativa za prejemke. **Enaka situacija je tudi na glavni progi.** Vlakospremljevalec iz Moravske Ostrave vozi 5 ur v Krakov, zato dobi 1 K 50 vin. V Krakovu pa ostane 18 do 20 ur, za kar ne dobi nič. Vlakospremljevalci iz Ščakove ne dobe na postajah Olkusz, Wolbrun in Mjehow, odkjer se vračajo, nikakršnega pristrešja in jim tudi ne plačajo prebivanja na teh postajah.

Te trde določbe porajajo torej bridko dejstvo, da dobivajo vlakospremljevalci v etapnem ozemlju direkcije severne železnice manj odškodnine kakor bi dobivali v mirnih časih glasom regulativa za prejemke, čeprav imajo več službe, višje izdatke, slaba prenočišča in še celo vrsto drugih žrtev. Pred vojno in tudi še nekaj časa po začetku vojne je bil ves svet prepričan, da bo dobivalo vožno osobje za čas vojne za višje izdatke tudi višje vožne odškodnine. Sedaj pa preobračajo za to določene odredbe tako dolgo, da je rezultat manjši zaslužek. Nemogoče je, da bi bil končni namen c. kr. železniškega ministrstva, da se vzdrže te nasprotujoče, nelogične odredbe. Te odredbe ne nasprotujejo le izjavam visokih državnih funkcionarjev, ki so dejali, da se ne sme poslabšati zaradi vojne življenje delavcev, tudi državnih uslužbencev ne, temveč so tudi v nasprotju s priznanjem, ki ga je izrekel Nj. Vel. cesar vsemu železniškemu osobju za izvršeno delo, in na tem delu ima prav poseben delež tudi vožno osobje.

Iz tega stališča je treba presojati tudi koliščino, da se ne daje odškodnine vlakospremljevalcem za prebivanje na tujih postajah ali za takozvani odpočitek na eksponirani postaji oziroma domači postaji v etapnem ozemlju. Seveda se lahko reče, da dobe zato oni, ki so prestavljeni in eksponirani, reducirano odškodnino za prehranitev v višini 2 K. Temu nasproti pa je dejstvo, da dobiva vse drugo osobje za tako delo, oziroma za s tem delom združenimi višjimi izdatki, namesto navadne odškodnine dvojno odškodnino, torej v nasprotju k vlakospremljevalcu namesto 2 K po 8 K na dan, kar je seveda popolnoma upravičeno. Reducirana odškodnina po 2 kroni ne odgovarja torej višjim izdatkom, ki jih imajo vlakospremljevalci. K temu pride še to, da ima večji del prestavljenih in eksponiranih taka pristrešja, da ne morejo prebivati v njih med počitkom. Tudi odškodnina za pristrešje po 1 K — seveda, če je res plačana — ni zadostna.

Vlakospremljevalnemu in voznemu osobju v splošnem, zlasti pa še v etapnem ozemlju gre na vsak način za vseh 24 ur na dan kot odškodnina toliko kakor določajo odločbe za vojni čas. Dokler se to ne zgodi, smemo popolnoma upravičeni trditi, da ne dobiva vožno osobje za višje izdatke, ki jih ima ob sedanjih vožnjah, primerne odškodnine.

Dalje je treba takoj odrediti, da dobivajo delavci, odposlani v vojno ozemlje,

dvojno odškodnino za prehranitev, kakor določa to delovni red. Tako so n. pr. dobili **vrhovstavniki delavci**, odposlani od c. kr. prog St. E. G. iz Wilkinsdorfa in Ausiga, le navadno odškodnino poleg mezde. Delavci, odposlani iz šimerinških delavnic v Novi Sandec in Suho, za katere sem se že obrnil do Vaše ekscelence, tudi niso dobili onih pristojbin, ki jim gredo. Ker bodo najbrže zopet odposlani delavci in sicer za dlje časa, zato je nevarnost, da bodo zašli vsled prenizke odškodnine za prehranitev v bedo, ker zadošča komaj vojna mezda za to odškodnino. Nad vse potrebno je zato, da izkaže c. kr. železniško ministrstvo pravočasno vsem službenim mestom, da morajo dobivati delavci razen mezde — ki se izplačuje njihovim svojcem doma — dvojno mezdo kot odškodnino za prehranitev.

Nujno potrebno je tudi, da se preuredi sedanja **službena razdelitev vsega osobja**. Ni treba izgubljati besedi o tem, da je vsak vršil ob času mobilizacije toliko službe, kolikor je bilo potrebno. To je samoposebi umevno. Ali sedaj je večji del državnih prog oproščen večalmanj od takih izrednih zahtev in zato ni nujne potrebe, da bi **moralo opravljati osobje tudi še vnaprej čezmerno delo**. To tudi ni nikakor v interesu obrata, ker ima lahko trajno izčrpanje telesnih sil zle posledice.

V Nemčiji so opozorili uradno vse železniške oblasti, da mora dobiti osobje po končani mobilizaciji urejeno službeno razdelitev in primeren odpočitek. Enaka odredba bi bila potrebna tudi pri nas iz gori navedenih razlogov. Da se urede vsa prej navedena vprašanja, predlagamo naslednje nasvete:

Ureditev vprašanja o vozni pristojbini in odškodnini za prehranitev za eksponirano in izposojeno osobje in ureditev vprašanja o službeni razdelitvi skupnega osobja kakor tudi ureditvi prejemkov za delavce.

1. Vlakospremljevalnemu osobju, ki je bilo na kakršenkoli način odposlano med časom vojne z domače postaje v tujo, naj se dovoli, da si zaračuna za ves čas, kar je bilo drugje, za vsak dan 24 ur voznih pristojbin za vožnjo v službi in sicer na vsem ozemlju, kjer je veljal ali še velja vojni vojni red, povišane vojne pristojbine po 30 oziroma 40 vinarjev za uro, a za vse drugo ozemlje pristojbine, določene v regulativu za vožnjo v službi.

2. Strojnemu osobju naj se podeli analogno pristojbine, ki so določene v tozadevnih normah.

3. Odškodnine za prehranitev vlakospremljevalnemu in strojnemu osobju naj se ne izplačujejo v reducirani izmeri, temveč v polni in sicer za vsak dan odsotnosti od domače postaje.

4. Vlakospremljevalnemu in strojnemu osobju, ki dela službo na domači postaji, naj se da odškodnina za zamude vlakov s tem, da se ne črneči čas vožnje po voznem redu, temveč po urnem listu in se plača ta vojni čas s pristojbinami za vožnjo v službi.

5. Upraviteljev urejene službene razdelitve v oni izmeri kakor red izbruhom vojne. I.e tam, kjer zahtevajo to vojaške odredbe, naj se pritegne osobje k čezmernemu delu.

6. Omejitev dela, čigar posledica je manjši zaslužek delavca, naj se opusti.

7. V delavnicah, zlasti tam, kjer delajo v akordu, je dela dovolj in ne smejo biti prikrajšani delavci na zaslužku.

8. Zvišanje akordnega zaslužka ali izpremembra v cenah, ki imajo za delavce slabe posledice, naj se opusti.

9. Izposojeni delavci naj dobivajo za ves čas svojega bivanja izven domačega kraja, če so v delu na vojnem ali etapnem ozemlju za vsak pričetni dan razen svoje mezde, ki jo dobivajo njihovi svojci v domačem kraju, dvojno mezdo one, ki so jo dobivali doma.

10. Ta odškodnina za prehranitev naj gre tudi delavcem St.-E.-G., če ne dobivajo te odškodnine po posebnih določbah.

11. Delavcem, ki so morali oditi z vojnega ozemlja in delajo sedaj v okrožju c. kr. državnih železnic, gre ona mezda, ki so jo dobivali na svojem prejšnjem službenem mestu. V onih krajih pa, kjer dobivajo delavci z enakimi službenimi leti višje mezde, gre višja mezda tudi delavcem z vojnega ozemlja.

Potreba vseh teh predlogov je razvidna iz tega, da so bila žal odrejena poslabšanja na c. kr. avstrijskih državnih železnicah in je Vaša ekscelence vsled moje intervencije že preklicala nekaj teh poslabšanj, veliko jih pa žal še obstoji. Tem so se pridružile v zadnjem času še druge.

Po naročilu naše organizacije si usojam prositi Vašo ekscelenco, naj vpliva c. kr. železniško ministrstvo tudi na uprave privatnih železnic — če seveda sprejme visoko ministrstvo naše predloge — da tudi te store vse potrebno za dobavo živil potoni skladišč in da se varujejo prikrajševati prejemke uslužbencev in da sploh ne poslabšajo položaj osobja v tem težkem času.

Kako energično nastopajo vojaške oblasti v Nemčiji proti podjetnikom, ki prikrajšujejo prejemke svojih uslužbencev in delavcev, kažejo odloki teh oblasti podjetnikom. Iz številnih takih odredb naj navedem le sledeče:

Bavarsko vojno ministrstvo je ukazalo vsem uradom, ki oddajajo za vojaške, da preiščejo vse pritožbe v prikrajševanju zaslužka pri tvrdkah, ki delajo za vojaštvo. V vseh pogodbah mora biti določba, da je prepovedano krčiti plače in mezde. Če dobavitelj ne izpolnjuje tega, tedaj ima vojaška oblast pravico, da mu odvzame dobavo, ne da bi imel liferant pravico do odškodnine. Vsak podjetnik, ki izkorišča razmere, vstvarjene vsled vojne, da odira svoje nastavlence in delavce, je izključen od dela za vojaštvo.

Zapovedujoči general 18. armadnega zbora je izdal naslednji razglas: »..... Pri generalnem poveljstvu so se mnogi pritožili, da so skrčili podjetniki v prav izdatni meri plače in mezde svojih nastavljencev po izbruhu vojne. Dolžnost podjetnikov je, ker so gospodarsko močnejši, da se ozirajo v sedanjem času še vse bolj na položaj nastavljencev in vse obsodbe je vredno, kdor izrablja sedanjí bedni čas nastavljencev, da prikrajšuje mezde. Čeprav vemo, da trpi marsikateri podjetnik tudi vsled sedanjih gospodarskih razmer, vendar izgledajo posamezni primeri skrajšanja mezd tako, da nikakor niso utemeljeni v razmerah podjetnikov.

Generalno poveljstvo noče za enkrat posegati v pogodbeno svobodo podjetnikov z ozirom na sklepanje pogodb z nastavljenci, vendar pa razglasa, da bodo izključene vse one tvrdke od dobavljanja za vojaštvo, ki nedopustno skrčujejo plače in mezde nastavljencev...«

Nadomestni zapovedujoči general 10. armadnega zbora je izdal razglas, kjer pravi med drugim tudi tole: »... V zadnjem času sem dobil mnogo pritožb od strani uradnikov in delavcev industrijskih podjetij itd., kjer se pritožujejo o čezmernem prikrajševanju svojih dohodkov, ne da bi bil delodajalec prisiljen v to vsled slabega kupčijskega razmerja. Pritožbe se glase deloma tudi proti takim podjetnikom, ki imajo polno dela vsled vojaških

naročil. Odredil sem, da se preišče upravičenost pritožb in pridržujem si nadaljne korake proti onim tvrdkam, pri katerih doženemo neutemeljeno in čezmerno pri-krajševanje plač in mezd...»

Naravnost klasičen v svoji razločno-sti in kratkoči je naslednje pismo vojaških delavnic Spandau na nekega izrednega profitaželnega podjetnika:

Tvrdki.....

Dognali smo, da plačujete svojim delavcem prenizke mezde. Izpolnjevati morate tarif, ki ga je postavila Nemška zveza lesnih delavcev. Ako čujemo nove pritožbe proti Vam, ne dobite nobenih novih naročil več I. h. Lanz.

Razentega pripominjamo še, da so izjavila poveljstva, da ne sme biti pri nastavljanju ali odpustu delavca merodajno to, če pripada temu ali onemu društvu.

V upanju, da reši Vaša ekscelenca kmalu in ugodno naše predloge o preskrbi s ceneni živili etc. in o preklicu odredb, ki so poslabšale življenske razmere železničarjev, se Vam priporoča

z odličnim spoštovanjem

Josip Tomschik,
državni poslanec.

Na Dunaju, 27. januarja 1915.

Iz centralnega odbora za uslužbenice avstrijskih državnih železnic.

II. odstavek.

Predlogi posameznih kategorij.

A. Pisarniška služba.

Točka 7. Pisarniški pomočniki.

Breuer predlaga:

»Prepoved uvrstitve in imenovanja uslužbencev iz drugih kategorij v kategorijo pisarniškega osebja.

Prepoved sprejemanja vpokojenih uradnikov za diurniste.

Pri osebnih blaginah naj se uporablja izključno le žensko pisarniško osebje.

Pisarniško osebje eksekutivne službe naj dobi en delavnik na mesec prost.

Pisarniško osebje eksekutivne službe naj dobi službeno doklado.

Pavšal za pisarniške potrebščine naj se zviša mesečno na 60 vinarjev.

Po debati se otrnejo prve tri točke v obliko, da naj se vbodoče nastavljajo v pisarniško službo le popolnoma zmožne osebe. Predloge sprejme odbor.

B. Stavbna in progovzdrževalna služba.

Točka 8. Ključavničarji pri mostovih.

Thyr in Weiser predlagata:

»Za ključavničarje pri mostovih naj se uvede enak delavni čas, kakor velja v glavnih delavnicah.«

Predlog se sprejme. Nato izrečejo člani centralnega odbora naslednje izvedeniško mnenje: »Služba pri mostovih naj se loči od progovzdrževalne službe.«

Vsaki zakovniški partiji naj se dodeli najmanj pet ključavničarjev za mostove.

Število potrebnih mest za ključavničarje pri mostovih naj se normira za »definitivno mesto«.

Ključavničarji za mostove naj se nastavijo po največ dveletnem provizoriju in pomožni delavci pri mostovih po triletnem delu kot pomočniki.

Če je letni zaslužek (dnina krat 365) višji od začetnega zaslužka, tedaj se vpostavi dotičnika pri definitivnem nameščenju v plačilni razred, ki je prvi za letnim zaslužkom.

Odškodnina za prehranitev pri definitivnih ključavničarjih za mostove naj se poviša dnevno od 4 na 5 K.

Mesta mostnih mojstrov naj se podele le ključavničarjem za mostove, ko napravijo potrebne izpite in naj se zasedejo po statusu službenih let.

Pri eksponiranih naj se določi odškodnina za prehranitev v višini polovičnega dnevnega zaslužka, če ni treba prenočiti; kadar je treba prenočiti, naj se dovoli odškodnina za prehranitev z enodnevnim zaslužkom brez ozira na to, kako dolgo traja eksponiranje.

Vozni čas naj se zaračuna vedno kot delovni čas in naj odgovarja zaračunavanje prej navedenim zahtevam.

Razen dnine in odškodnine za prehranitev naj se dá za vsako prenočevanje izven službenega kraja pristojbina, primerna krajevnim razmeram in dogovorno s personalnimi zastopniki; pristojbina odpade, če je prenočišče na železnici.

Delavnice naj odgovarjajo vsem higijeničnim zahtevam.

Nabavijo naj se kočje, ki se lahko transportirajo.

Vsak uslužbenec pri mostovih naj dobi prosto službeno karto.

Točka 9. Uravnavalci proge.

Faulhammer predlaga:

»Uravnavalci proge naj se prestavijo iz skupine B v skupino A.

Takozvani »vizirerji« naj se uvrste v kategorijo uravnavalcev proge.

Uravnavalci proge naj se prepuste k izpitu za prožne mojstre, ko dosežejo letno plačo 1200 K in po enoletni poizkusni dobi; imenujejo naj se za mojstre, ko napravijo izpit z dobrim uspehom, in uravnavalci proge naj dobe nekaj prostih dni na mesec.

Za čezurno delo naj dobe uravnavalci odškodnino.

Uvede naj se pavšal za progo v letnem znesku 300 K in za oddaljenost nad 2 km od prebivališča naj se dovoli odškodnina za prehranitev v znesku 1 K.

Za uravnavalce naj se izdelajo instrukcije.

Uravnavalci naj dobe proste službene karte za svoje proge.

Sprejeto.

Točka 10. Signalni sluge, ogibni in prožni čuvaji.

Merinsky, Smejkal, Schnepf in Sommerfeld predlagajo:

»Kadar se imenujejo ogibni čuvaji za signalne sluge, naj se varujejo njih prejšnje pravice.

Signalni sluge naj se imenujejo za poduradnike, ko dosežejo plačilni razred 1200 K.

Za ogibne čuvaje naj se izdela činovni status.

Ogibnim in prožnim čuvajem naj se prizna nočna doklada po 1 K.

Za one ogibne in prožne čuvaje, ki so bili nastavljeni s 576 K naj se napravi izravnava.

Za prožne čuvaje, ki postanejo predčasno nesposobni za to službo, naj se normirajo službe za skladiščne ali pisarniške sluge.

Določi naj se pavšal za progo v letnem znesku 300 K za one prožne čuvaje, ki obhodujejo progo.

Pri tej zadnji točki pove član Sommerfeld, da daje južna železnica obhodovalcem proge na leto 180 K pavšala in izraža upanje, da slede temu zgledu tudi državne železnice. Predlogi se sprejmejo.

Sprejmejo se nato še sledeči predlogi:

»Vse zagraje, ki se zapirajo tako, da je treba prehoditi progo, naj se predelajo, da jih zapira lahko čuvaj iz enega mesta. Zagraje na postajališčih naj dobe varnostno omrežje in zatvornice, da jih ne morejo odpirati nepoklicani.

Ob obeh straneh čuvajnic naj se napravijo strešni žlebi.

Zidovi čuvajnic, obrnjeni proti vetru, naj se opažijo.

Na podzidu naj se napravi dovelj močna in široka betonska plast, da ne prodre voda, tekoča od opažev, v temelj.

V eno in večnadstropnih čuvajnicah naj se napravijo lijaki za umazano vodo.

Signalni sluge in ogibni čuvaji naj dobe samovar s špiritom ali plinom, da pogrejejo svoja jedila.

Točka 11. Nočni čuvaji.

Faulhammer, Merinsky in Smejkal predlagajo:

»Službeni čas nočnih čuvajev naj se zniža od 12 ur na 8 ur dnevno in vsak mesec naj dobe prosto 24 ur.

Nočni čuvaji naj dobe nočno doklado.

Sprejeto.

C. Postajna služba.

Točka 12. Sprevodniki.

Mühlberger, Soroniewicz in Faulhammer predlagajo:

»Izpolnitev člena 66, točka 5, instrukcije XX. (Vsak vlakospremljevalec mora imeti vozni red vlakov, katere spremlja).

Izpremenitev člena 21, točke 3, odstavek 11, instrukcije XX. (Odpravi naj se popolnoma določba, da mora prispevati sprevodnik eno tretjino za vsako poškodbo na vozu, šipah itd., če ni mogoče izslediti storilca).

Izprememba člena 21, točke 4 in 5, instrukcije XX.

Pri vlakih, ki imajo samodelujočo zavoro, naj odpade signalna vrv.

Revizijskim sprevodnikom naj se dovoli, da smejo hoditi brez ovratnika, če presega toplota 20° R.

Napisi na tovornih vozovih c. kr. drž. železnice naj se večkrat osnažijo.

Sprejeto vse.

Točka 12. Postajni pazniki.

Moser predlaga:

»Postajnim paznikom naj se dovoli, da napravijo izpite za postajne mojstre. Imenovanje paznikov, ki imajo te izpite in so v plačilnem razredu 1200 K, za mojstre.

Postajni pazniki naj se uvrste v skupino slug A.

Postajnim paznikom, ki so že dve leti ali tri leta v plačilnem razredu 900 K, naj se dovoli izredno napredovanje, ki se ne všteje v avtomatično napredovanje.

Sprejeto vse.

Točka 14. Skladiščni pazniki.

Weiser predlaga:

»Skladiščne paznike, ki so napravili že izpit za skladiščne mojstre in so v plačilnem razredu 1200 K, naj se imenuje za mojstre.«

Sprejeto.

Točka 15. Zapisovalci voz.

Sommerfeld in Soroniewicz predlagata:

»Izpremene naj se nekatere določbe za izpite.

Vsi zapisovalci voz, ki napravijo izpite in so v plačilnem razredu K 1200, naj se imenujejo za poduradnike.

Uvede naj se 12/24urni službeni turnus za vse zapisovalce, ki opravljajo službo v turnusu.

Zapisovalci, ki opravljajo le dnevno službo, naj dobe 2 plačana prosta dneva na mesec.

Zapisovalci naj dobe pavšal za čevlje.

Pavšal za pisarniške potrebščine naj se zviša zapisovalcem mesečno na 1 K.

Na večjih transijskih postajah naj dobe zapisovalci primerno doklado.

Na vozovih naj se spremene večkrat napisi.

Sprejeto vse.

Točka 16. Postajni sluge.

Faulhammer predlaga:

»Postajni sluge naj se oproste del: Snaženja trave, čiščenja postajnih prostorov in drugih naprav in prinašanja premoga na onih postajališčih, kjer so postajni sluge. Ti sluge naj dobe funkcijsko doklado.«

Sprejeto.

Točka 17. Premikači in nadpremikači.

Schnepf in Andrae predlagata:

»Premikači naj se premeste v skupino B za sluge.

Premikačem naj se dovoli vsaj 24 K doklade na mesec.

Mesta nadpremičarjev in paznikov za premikanje naj se pomnože.
Sprejeto vse.

D. Vlakopospeševalna služba in služba v delavnicah.

Točka 18. Vozni pazniki.

Tyr in Weiser predlagata:

»Substitutom, odvzetim iz delavnic, naj se dovoli za nočno službo nagrado v višini dveh čezur.

Voznim paznikom naj se dá milo in brisače.
Sprejeto.

Točka 19. Namestniki strojevodij.

Faulhammer predlaga:

»Vsemu strojnemu osebju naj se izplača vsaj 40 procentna premija pri prihrankih materiala.«
Sprejeto.

Točka 20. Nadkurjači.

Belcik predlaga:

»Podelitev čina poduradnikov.

Naslov »nadkurjač« naj se izpremeni v naslov »strojni paznik«.

Vračuna naj se poldruga službena doba.
Sprejeto.

Točka 21. Strojni kurjači.

Belcik in Weiser predlagata:

»Izda naj se službeni čin za vse strojne kurjače pri c. kr. kurilniških vodstvih in razdelitev po službenem činu.

Začetna plača naj se zviša na 1000 K.

Za vse strojne kurjače naj se uvede dveletno napredovanje.

Napredovanje naj se zniža za eno leto vsem onim kurjačem, ki so bili nastavljeni po 13 provizoričnih letih z začetno plačo 900 K.

Definitivnim kurjačem, ki so na slabšem napram sedanjemu plačilnemu redu, naj se dovoli izravnava.

Omeji naj se nastavljanje ključavničarskih kurjačev.

Starejši kurjači naj se porabijo za strojevodje.

Od vozne službe odvzeti kurjači naj se vstavijo v skupino B in naj se porabijo pri postajni rezervi in pri službi s črpalniki.

Oči naj se preizkusijo na prostem pri svetlobnih signalih in odpravi naj se preizkuša oči s Stillingovimi tablam; pri starejših kurjačih naj se opusti ta preizkušnja.

Predpisani odmori naj se strogo izpolnujejo.

Podaljša naj se čas za pripravo in opremo.

Kurjači naj se oproste vseh del, ki jih ovirajo pri službi.

Predkurjači naj se uvrste v kategorijo kurjačev.

Kurjači naj se postavijo v enako vrsto s strojevodji glede odmere kilometerske in urne odškodnine.

Dovoli naj se odškodnina za pripravo v in izven domače postaje.

Kilometerska odškodnina naj se zviša pri gorskih voznih.

Vračuna naj se 1³/₄ službena doba pri vseh uslužbencih, ki opravljajo kurjaško službo.

Kurjači naj dobe vozne rede.

Gorivo naj bo uporabno.

Podeli naj se več goriva, snazilne volne in jute.

Svetilke naj nalivajo posebni lampisti.

Sprejeto vse.

Točka 22. Naddelavci, delavci in pomočniki.

Weiser, Junek, Tyr in Faulhammer predlagajo:

»Izravnava v napredovanju naj se dovoli onim slugom v delavnicah in kurilnicah, ki so kljub daljši službeni dobi in brez lastne krivde zaostali za mlajšimi uslužbenci.

Dveletno napredovanje za slugo v delavnicah in kurilnicah.

Končna plača naj se zviša na 2000 K.

Profesionisti v delavnicah naj se imenujejo za poduradnike skupine B I, ko dosežejo plačilni razred 1400 K.

Profesionisti v delavnicah naj se premeste v skupino slug A.

Uslužbenci brez profesije naj se premeste v skupino slug B.

Delavci brez profesij naj se imenujejo za naddelavce, ko dosežejo plačilni razred 1600 K.

Osojbe v delavnicah naj se nastavi trajno po dveletni provizorični službeni dobi.

Delavni čas pomočnikov v delavnicah naj se izenači z onim pomočnikov v kurilnicah.

Dosedanji službeni čas osebja v delavnicah naj se zniža od 35 na 30 let, službeni čas kotlarjev na 25 let.

Dobava svetilnih snovi naj se razširi.

Osojbe v kurilnicah naj dobiva brisače in milo.

Sprejeto vse.

Točka 23. Pazniki pri sesalkah.

Blatkiewicz in Tyr predlagata:

»Naslov »Pazniki pri sesalkah« naj se izpremeni v naslov »Strojni pazniki«. Pazniki naj se imenujejo za strojnike, ko dosežejo plačo 1200 K.

Premije pri premožu naj znašajo v stalnih postajah za vodo 20 K, v pomožnih 15 K.

Sprejeto.

E. Služba v materialnih skladiščih.

Točka 24.

Tyr in Sommerfeld predlagata:

»Osojbe v materialnih skladiščih naj se izenači glede nekaterih ugodnosti z osebjem v delavnicah. Skladišča naj se dodelijo delavnicam. Tedenski delovni čas naj se zniža na 54 ur.

Uslužbenci v skladiščih naj dobivajo brisače in milo.

Sprejeto.

Na Dunaju, v juliju 1914.

Predsednik:

Boeb m. p.

Overovatelj:

Sommerfeld m. p.

Zapisnikar:

Riebler m. p.

Kako je v Srbiji.

Balkanski socialisti so imeli pred kratkim veliko zborovanje v Sofiji. Ob tej priliki je podal sodrug Lapčević, državni poslanec srbski in urednik srbskega socialno demokratičnega lista »Radničke novine« sliko o sedanjih razmerah v Srbiji. Sodrug Lapčević je dejal:

Položaj civilnega prebivalstva je naravnost obupen. Razsajata beda in lakota, ki ju prav nič ne omili pomoč zaveznikov. Pomoč dobiva le vojaštvo, in sicer kruh z Ruskega, municijo pa s Francoskega. V deželi vlada popolna brezposelnost. Le v orožarni v Kragujevcu in v železniškem arzenalu v Nišu delajo, n sicer nič in dan.

Napram vsej tej bedi je vlada brezmočna. Pričakuje le navodil iz Rusije in gmotne pomoči s Francoskega.

Meščansko časopisje zatrjuje venomer, da reši Srbijo končno le Rusija. Obenem priganja zastopnik ruske vlade, knez Trubeckoj, k pogajanju z Bolgarijo, ki pa ne vodijo k nikakršnemu uspehu, ker Rusija ne odneha od svoje stare navade, da hujša drugega proti drugemu in obeča Bolgariji več, kakor jej hoče dati Srbija. Srbska vlada je popolnoma v rokah Rusije. Vse meščanstvo je rusofilsko. Če govorim v skupščini proti carizmu, tedaj se upre vse proti meni. V ljudskih množicah pa ni prav nobene ljubezni do Rusije. Na naših shodih govorimo proti Rusiji. Splošno pa postavlja ljudstvo svoje upanje na zmago ruske armade.

Iz naše stranke jih je odšlo mnogo. Mnogo jih je padlo na bojišču, mnogo jih je v avstrijskem jetništvu. Nenadomestljiva izguba za nas je smrt sodruga Tucovića. Ljudstvo hrepeni po miru. Med vojno ne moremo prirediti velikih shodov. Ne morda zato, da bi nam delala vlada zapreke, temveč zato, ker bi ne imeli poslušalcev, vse je v vojni. Zadovoljujemo se z manjšimi sestanki v Beogradu, Nišu, Kragujevcu in Skoplju. Naš list »Radničke novine« izhaja pod najstrožjo cenzuro v 5000 iztisih.

Upamo, da bomo imeli po vojni, če bo tedaj obstajala še Srbija, hvaležno polje za naše delo. Kaiti naš boj za mir nam je prinesel mnogo pripadnikov iz ljudskih mas. Prav pred izbruhom

vojne je pristopilo stranki zaradi njene mirovne politike mnogo kmetov in malomeščanov. Po vojni se loti stranka dela s svežimi močmi, da zgradi, kar je sedaj uničenega.

Slepi.

V amsterdamskem listu »Allgemeen Handelsblad« je bilo naslednje poročilo iz Berlina:

V tistem zakotju kavarne sede okoli mize štirje vojaki v vojnosihih uniformah — trije imajo velike črne naočnike.

Kavarna leži na razpotju v najživahnejšem predmestju centra. Zvečer se izprehajajo tukaj množice, glava ob glavi, občudujejo kričeče plakate kinomatografov, bulijo v voščene lutke pannotika — katerim cvete z vojno nova kupčija — in ogledujejo blesteče izložbe zlatarjev. Pred kavarno, kjer stoje umetno ponarejene palme, jih mnogo obstoji, da prisluškujejo zvokom godbe, ki prihajajo razločno skozi vrata.

V kotu mirne, precej prazne dvorane, sede oni štirje vojnosihi bramborci, trije z velikimi, črnimi naočniki, krepke postave, s širokimi pleči in cvetočimi obrazi. Pijo kavo in prigrizujejo kolač. Dva posegata brez težav po skledicah in jih vrtita. Ostala dva tipljeta oprezno po robu mize, iščeta krožnik pod skledico in previdno segata s prsti po skledici. Slepa sta...

Sedem med slepa vojaka. Na levi sedi mladenič, 19 let, komaj dorasel, najbrže tovarniški delavec. Ob desni visokorasel mož, z inteligentnim obrazom. Kdor pogleda natančno za črne naočnike, vidi, da vise veke pač trdno in gosto, ali prav vpadlo v očesnih duplinah.

Čevlarski mojster je bil preje nekje v Šleziji in imel nekaj pomočnikov. Sedaj pripoveduje, kar je že bog zna kolikokrat povedal. Pripoveduje preprosto, brez pretiravanja, s srcem in z dušo, kakor da preživi še enkrat vso strahoto in bedo, ali vendar preveča nekaj žarek svetlobe...

Bil je na vzhodnem bojišču. Najprej pri Lyku, ki so ga morali iztrgati Rusom. Nobeni hiši niso prizanesli Rusi, požigali in ropali so. Od Lyka je šel na Poljsko proti Limanovi, kjer je prestal šestdnevno bitko in kjer ga je zadela trda usoda, da je oslepel.

Pri Limanovi se je boril štiri dni, skoraj brez oddiha, štiri dni in štiri noči. Od njegovih tovarišev pri kompaniji jih je ostalo le prav malo pri življenju. Potem je prišlo zlo. Granata je tresčila blizu tam, kjer je stal s sedmimi tovariši poleg oficirja. Vsi so bili ranjeni. Prst in kamenje mu je zalučalo v lice in zračni pritisk je bil tako silen, da se mu je vtila voda iz oči in so se mu majali zobje v ustih. Ko se je prebudil iz nezvesti in slišal okoli sebe jok in stok, ni videl ničesar. Misli je, da je še noč in čutil ni drugega nego skelečo, zbadajočo bolečino v očeh.

Ali zdiniti se ni in ni hotelo. Ko ga je le mučil strašni dvom, je vprašal ranjenega tovariša, če ne bo še dneva. Odgovoril mu je, da je že poldan. Sedaj sem vedel z gotovostjo...

Rjovel sem: »Moje oči, moje oči!« Rjovenje se je zlivalo v stokanje drugih, ki so ležali naokoli in klicali po vodi, po očetu in materi, ali prosilo za kroglo, ki naj jih odreši trpljenja. Ranjeni oficir se je trudil, da pomiri vojake in dejal mi je, da mi povrnejo zdravniki vid. Ali predobro sem vedel, da sem oslepel za vedno.

»Hudo je to,« je dejal, »zelo hudo. Raje bi bil izgubil roko ali nogo. Mlad sem še, komaj trinajset in ravno ko sem pričel živeti, sem nesrečen za vse čase.«

To je izgovoril bolj kot prošnjo nego kot tožbo. Potem je nadaljeval: »Dva dni in dve noči smo ležali med obema frontama. Kroglice so frčale čez naše glave, granate so treskale poleg nas. Nič drugega nisem čutil kakor bodeče bolečine v očeh, bodeče bolečine v izsušenem grlu... Končno so osvojili Limanovo. Prenesli so nas v lazaret, kjer so mi vzeli zdravniki oči. Hudo je, tako mlad sem še.«

Potem je potegnil uro iz žepa in tipal po kazalih in dejal je, da se mora vrniti v lazaret. Zdravniki ga še zdravijo in dobil bo dve stekleni očesi. Zjutraj in popoldne se uči pisanja na stroj, da si pozneje lahko sam služi kruh. Vadi se tudi v igranju na gosli in uči petja. Tako mu mine-

vajo njegovi dolgi, temni dnevi. Popoldne ob štirih gre na izprehod, s tovariši ali z damami, ki ga vodijo, mu strežejo in ga skušajo razvedriti. Upanje ima, da se izvežba toliko, da si bo lahko služil nekoč sam svoj kruh. Le ne v zavetišče, samo delo in nekoga, ki ga varuje, kadar prihajata beda in obup.

Mrlič na levi poleg mene ni smatral življenja za prav težavno stvar, najbrže ni bil nič razvajen.

»Bo že šlo dalje,« je dejal. In nenavadno živahno je pričel pripovedovati, kako je bil ranjen. Pri Tilsitu so ga vneli Rusi, ko je ležal ranjen na bojišču. V očesu je imel drobno granato. Osem dni je ležal v Tilsitu. Ne zdravnik, ne strežnik, nihče se ni zmenil zanj. Umazan je bil čez in čez, jedel ni drugega kakor jabolka in zvečel tobak. Nemci so pregnali nato Ruse iz Tilsita in naenkrat je bil zopet med svojimi tovariši. Še sedaj je žarel veselja, če se je spomnil na to. Nemški zdravniki so mu izrezali desno oko, levo mu morda rešijo še z operacijo. Sedaj je ravnodušen, dobre volje čaka in se zabava...

Tretjega vojaka je zadel tudi granatni drobec v oko, vidi le še na levo oko. Ali vsak dan bo bolje, mu je dejal zdravnik. In sedaj komaj čaka, da odide zopet na fronto. Pripovedoval je v hitrem pohodu skozi Belgijo na Francosko in užival je ob tem pripovedovanju...

Zadnji je bil miren, že starejši črnovojnik. Kroglja mu je šla skozi levo oko in usta. Oko je oslepelo in šest zob je bilo izbitih. Ni oživel ob spominih in dejal je le, da je bilo v Belgiji strašno vsled franktirerjev.

Odšli so nato. In dva polslepca sta prišla onadva, ki sta bila popolnoma slepa pod pazduho...

Lep uspeh.

Naša akcija za ureditev voznih pristojbin za vlakospremno osebje, ki opravlja službo daleč od domačih krajev, ima prav lep uspeh. Vsled naše intervencije je izdala direkcija severne železnice odlok, da plača za čas na postaji, odkjer se vrne osebje ali na postaji, kjer se razide vlak, polno vožno pristojbino. S tem je razveljavljen odlok, ki je imel trde določbe. Z okrožnico 28 je določila severna železnica (glej »Spomenico« naše organizacije v današnji številki), da se plača eksponiranemu, izposojenemu, evakuiranemu in onemu osebju, ki je v etapnem ozemlju ali tam, kjer velja vojni vojni red, le faktični čas vožnje in pripravo na povelje. Ta določba je močno poslabšala določbe regulativa, kjer velja za vozni čas ves čas od odhoda vlaka z domače postaje do prihoda na domačo postajo in se plača to službo, čeprav z različnimi pristojbinami.

Novi odlok obljublja tudi odlok, da dobe prizadeti vlakospremljevalci za meseca februar in januar povrnjen del izgube na pristojbinah in sicer se jim plača za ta dva meseca 16urno dnevno službovanje.

Nadaljni uspeh je ta, da si smejo zaračunavati vlakospremljevalci, ki vozijo iz ozemlja v etapno ozemlje, kjer si ne smejo zaračunavati voznih voznih pristojbin, za vožnjo v etapnem ozemlju in čas bivanja na postaji, kjer se vrnejo, vojne vozne pristojbine.

To so glavne določbe novega odloka, ki rešijo na tisoče vlakospremljevalcev bridkih skrbi. Seveda ni še rešeno odškodninsko vprašanje tako kakor zahteva to naša organizacija v spomenici na c. kr. železniško ministrstvo, vendar je pa vsaj delno omiljenje prejšnjih trdih določb. Organizacija se seveda ne zadovolji s tem uspehom, temveč bo delala dalje za dobrobit članov, ki opravljajo službo na nevarnih krajih.

Uprava državnih železnic in obdelovanje zemlje.

C. kr. direkcija državnih železnic na Dunaju je izdala na vsa podrejena mesta naslednji odlok:

Na najemnike, ki imajo v zakupu zemljišča državnih železnic, je treba vplivati, da sade le preproste koristne rastline, ki niso izpostavljene posebnim nevarnostim in ki so zlasti pripravna za ljudsko prehrano ali pa za živinorejo.

Dalje je treba dati v najem vsa še doslej neoddana zemljišča, če je treba, naj se večja zemljišča tudi parcelirajo.

Pri oddaji teh zemljišč je treba predvsem zahtevati, da se uporabijo le v prej navedene namene, torej le za pridobivanje koristnih rastlin, zlasti krompirja. Sočivje, zlasti fino sočivje naj se sploh ne sadi ali le prav malo.

Kot najemniki prihajajo v prvi vrsti v poštev lastni uslužbenci. Pri tem je seveda gledati na to, da so dotični sposobni za tako delo in je v poštev jemati tudi službene interese. Dalje prihajajo v poštev zanesljive privatne osebe, ki razumejo kmetovanje, zlasti sosede naših zemljišč.

Višina najemščine naj bo merodajna šele v zadnji vrsti. Vse pogodbe je skleniti le za leto 1915.

Izbera rastlin, ki se nasade na teh zemljiščih, je odvisna seveda od podnebja in zemlje in je prosta vsakomur. Vendar pa opozarjamo na to, da tam, kjer dolgo časa ni bilo gnojeno, ne uspeva krompir dobro; na takih tleh uspeva dobro fižol.

V krajih, kjer ni prevroče in presuho, naj se sadi tudi grah in sicer srednjevisoki.

Kjer je rahla zemlja, je priporočati korenje in salato. Na krajih, kjer je zelje že udomačeno kot ljudska hrana, naj se nadaljuje s tem; nanovo vpeljati, ni priporočljivo.

Finega sočivja (špinača, karfiola etc) ni treba nasajati. Gojitev cvetlic naj se omeji.

Pripominjamo še, da svet, kjer so rastla drevesa in grmi, čeprav so že posekana, ne rodi dobro. Kjer so dobri travniki, naj se jih pusti. Večji prostori, ki so doslej služili za igrišča, naj se to leto porabijo za travnike.

Ako kateri od najemnikov nima semena, bo naročila zanj seme c. kr. direkcija, zlasti fižolovo in grahovo seme. Prav tako je pripravljena direkcija, da poskrbi gnojila. Vsak najemnik naj prodaja za primerno ceno — kar ne porabi sam — v prvi vrsti onim železniškim uslužbencem, ki ne pridelajo sami nič. Ves skupiček je seveda najemnikov. Stroške za gnojila poravnava na polovico direkcija, na polovico najemnik. Lahko se pa dovoli tudi brezplačna dobava. Vožnja gnojil bo za uslužbenca popolnoma brezplačna.

Vsa službena mesta naj čimprej poročajo, kateri najemniki žele semena in gnojila in koliko.

C. kr. ravnatelj državnih železnic:

Kolisko.

Društveni vestnik.

V nedeljo 7. marca je bil v gostilni pri »Mesarju na Jesenicah, redni občni zbor krajevne skupine Jesenice Spl. prav. in strokovnega društva za Avstrijo s sledečim dnevnim redom:

1. Poročila:

- a) predsednika,
- b) blagajnika,
- c) knjižničarja,
- d) kontrole.

2. Volitev novega odbora.

3. Raznoterosti.

Sodrug predsednik je poročal o delovanju krajevne skupine. Čeprav ni izvršila krajevna skupina v preteklem letu velika dela, ki bi bila vidna vsakomur, je vendar tudi v teh resnih časih skušala olajševati kolikor je le mogla položaj svojih članov. V to svrhu je ustanovila podporni sklad za družine vpoklicanih in je vodstvo krajevne skupine prispelo 50 K v ta sklad. Mnogo je članov, ki si ne znajo tolačiti potrebo podpornega sklada. Shod, kjer je bil soglasno sprejet predlog, da se ustanovi ta sklad, je bil javen in so bili povabljeni vsi člani nanj. Nekaj ljudi je, ki le zaradi tega nasprotujejo, ker še ne potrebujejo podpore.

Ali podporni sklad smo morali ustanoviti, da bomo lahko od kje jemali, kadar bo potreba.

Blagajniško poročilo je bilo povojno in se je izrekla blagajniku pohvala za vestno poslovanje. Po končanih poročilih je predlagala kontrola odvezo staremu odboru. Zbor je sprejel soglasno ta predlog, nakar se je izvolil soglasno novi odbor, ki je konstituiran tako:

1. Predsednik: Pintar Josip;
2. predsednik: Černologar Franc;

1. blagajnik: Oman Ivan;

2. blagajnik: Rainar Alojzij;

1. zapisnikar: Žumer Jakob;

2. zapisnikar: Ramuš Peter;

1. knjižničar: Eržen Franc;

2. knjižničar: Gorjanec Ivan.

Kontrola: Grabner Karl in Sauseng Karl.

Zaupniki: Slešič Josip in Schönleben Rok, ki imata pravico sprejemati mesečne članke prispevke.

Po končani volitvi je poročal sodrug Kopač o splošni situaciji železničarske organizacije in je žel splošno priznanje za stvarna izvajanja.

Po običajni rešitvi zadev, tičočih se krajevne skupine, je predsednik zaključil občni zbor.

Vse spise, tičoč se krajevne skupine, naj se naslavlja na predsednika: Josip Pintar, skladišni mojster, Jesenice, Gorenjsko.

Občni zbor krajevne skupine v Nabrežini.

Dne 3. marca t. l. je bil v Nabrežini redni občni zbor krajevne skupine Spl. prav. in strokovnega društva Nabrežina z dnevnim redom:

1. Poročila:

a) predsednika,

b) blagajnika,

c) kontrole.

2. Volitev novega odbora.

3. Slučajnosti.

Sodrug predsednik Jan je poročal o delovanju kr. skupine. Orisal je težave pri agitaciji. Vodstvo krajevne skupine je pridobilo potom intervencije boljše službene pogoje nekaterim kategorijam uslužbencev in delavcev. Delali smo tudi v tem kritičnem času z uspehom.

Sodrug Frank prinese blagajniško poročilo, iz katerega posnemamo sledeče:

Dohodki krajevne skupine v letu 1914 2304 K 40 vin.; na centralno vodstvo se je odposlalo 1907 K 97 vin.; »Železničarski dom« Dunaj 49 K 94 vin.; za delegacije in podpore 224 K 50 vin.; prebitek 126 K 39 vin. K že navedenim podporam se mora prišteti tudi 200 K, katere je razdelila centrala potrebnim sodrugom. Članov ima krajevna skupina 162; 20 članov je pri posmrtninski odpravnini včlanjenih, 19 članov je bilo vpoklicanih.

Pri točki volitev novega odbora je bil izvoljen sledeči odbor:

1. Predsednik: Jan Alojzij;

2. predsednik: Jagrič Alojzij;

1. blagajnik: Frank Miha;

2. blagajnik: Kante Alojzij;

1. zapisnikar: Krašovec Stanko;

2. zapisnikar: Sever Albert.

Kontrola: Rustja Josip in Mihevc Rud. Sub blagajniki za kurilnico: Zidarič Angelj in Gec Anton; pri vrhovni službi: Kralj Rudolf, Milič Fran, Cijan Anton in Kroselj Anton.

Odborniki: Furlan Ivan, Karis Josip, Pavlin Josip, Stokar Ivan, Trčelj Anton, Abram Anton, Supinc Anton, Prelec Fran. Petrovčič Nace in Abram Avgust.

Sodrug Kleidernig naznanja, da je prestavljen v Dunajsko Novo mesto in se ob tej priliki poslovi od sodrugov. Predsednik se mu zahvali za njegovo delovanje v prid splošnosti. V podporni sklad je bil izvoljen za predsednika na novo došli sodrug Saub.

Sodrug Kopač poroča o nalogah železničarske organizacije v vojnem času, za kar je žel splošno priznanje.

Volitve v upravni odbor penzijskega zavoda za službe na c. kr. prlv. južni železnici za funkcijsko dobo 1915/17.

Volitev v skupini I. (obratno ravnateljstvo) se je udeležilo 4006 članov, v skupini II. (stavbno ravnateljstvo) 1091 članov in v skupini ostalih službenih panog 148 članov.

Za odbornike so bili izvoljeni:

Scherbaum Robert, revizor (obratno ravnateljstvo) s 3310 glasovi; Kraft Josip, prožni paznik (stavbno ravn.) s 1217 glasovi; Hadler Franc, strojevodja (strojno ravn.) z 955 glasovi;

Svoboda Tomaž, tiskar (ostale služb. panoge) z 78 glasovi; Stüber Karl, nadsprevednik, za ogrsko omrežje.

Za 1. namestnike:

Engert Henrik, sprev.-vlakovodja (obr. rav.) s 3197 glasovi; Egger Alojzij, uravnovalec proge (stavb. rav.) s 1355 glasovi; Diebler Josip, strojevodja (strojno rav.) z 950 glasovi; Dietsch Karl, tiskar (ostale služb. panoge) z 82 glasovi; Rodič Ivan, uradni sluga za ogrsko omrežje.

Za 2. namestnike:

Handler Jurij, sprev.-vlakovodja (obr. rav.) z 68 glasovi; Herzog Ferdinand, centralni ogibni mojster (stavb. rav.) s 1234 glasovi; Grendl Karl, paznik vozov (strojno rav.) s 992 glasovi; Pohlmeier Karl, pisarniški sluga (ostale služb. panoge) z 62 glasovi; Gerlits Ivan, prožni mojster, za ogrsko omrežje.

Vsi člani penzijskega zavoda za služe naj se obračajo v vseh penzijskih zadevah na odbor nika one skupine, katere člani so. Zato navajamo naslove odbornikov:

Skupina I. (obratno ravnateljstvo): Robert Scherbaum, revizor, Gumpoldskirchen, Friedrich Schillerstrasse 28.

Skupina II. (stavbno ravnateljstvo): Josip Kraft, prožni paznik, Mödling, Dursinagasse 5.

Skupina III. (strojno ravnateljstvo) Nadler Franc, strojevodja, Dunaj X., Erlachplatz 8.

Skupina IV. (ostale službene panoge): Tomaž Svoboda, tiskar, Mödling, Schullgasse 22.

Naša organizacija je z rezultatom volitev zelo zadovoljna, ker so dokazale volitve znova, v katerem taboru je večina južnih železničarjev.

Ljubljana I. Večje število članov je vplajevalo svoje prispevke centrali, da si ohranijo tako svoje pravice. Ker so se pa razmere sedaj izboljšale in je zopet omogočeno redno društveno delovanje, pozivljamo člane, da odračunavajo svoje prispevke zopet blagajniku krajevne skupine sodruhu Ivanu Jerini, Spodnja Šiška, Franca Jožefa cesta 147. Prispevke sprejemajo tudi podblagajniki. Člani naj ne pošiljajo odslej dalje nič več centrali svoje prispevke.

Pozor, funkcionarji krajevnih skupin!

Kljub opominom niso odposlale še naslednje krajevne skupine koledarske police: Bärigen, Bregenc, Brus II., Gmunden, Groß-Reifling, Himberg, Inomost III., Karlove vari, Dunaj II., Maribor I., Neudek, Neuern, Olomuc, Opčina, Dunaj XI., Simmering, Št. Peter, Stadlava, Tešin, Trient I., Znaim.

Te krajevne skupine naj odpošljejo takoj police administraciji »Eisenbahnerja«, ker imajo le oni odjemalci koledarja pravico do zavarovalnine, ki pošljejo police na založbo. Založba se ravna strogo po besedilu police in se ozira le na one, ki so plačali koledar in odposlali polico.

Uslužbencem in delavcem c. kr. direkcije državnih železnic v Trstu.

Od različnih strani se mi je večkrat očitalo, da ne zastopam dovolj poedinih kategorij v centralnem odboru. Na to izjavljam: Vsak pazljivi čitatelj našega strokovnega glasila se lahko prepriča, da sem prosil krajevne skupine in volilce, naj mi pošljejo eventualne predloge. Navedel sem tudi svoj natančni naslov. Žal, da nisem dobil na svoj oklic, niti enega predloga. Mogoče bo imela v kratkem centralna personalna komisija seje. Zato prosim danes še enkrat, da mi pošljete eventualne predloge pravočasno na moj naslov:

Kreuzer Josip,

Trst, Via Edmondo Amicis št. 19/II.

Dopisi.

Nabrežina. Dne 28. t. m. se je poslovil od nas zvesti sodrug in podpredsednik krajevne skupine Nabrežina strojevodja Kleidernig. Če je bil tudi rodod Nemec, si je s svojim odkritosrčnim nastopom pridobil splošno spoštovanje ne le med železničarji, marveč med vsem nabrežinskim prebivalstvom.

Dunajskonomoveškim sodrugom čestitamo, ker dobe v svojo sredo tako vrlega moža in zvestega sodruga.

Nabrežinskim sodrugom ostane sodrug Kleidernig v trajnem spominu.

Nabrežina. Prvi izkaz prispevkov sklada v Nabrežini. Dohodkov je bilo 36 K, ki so se takoj razdelile med šestero žena, katerih može so pri vojaki. Odbor prosi vse železničarje v Nabrežini, da naj agitirajo v prid podpornega sklada in naj ne manjka nihče pri tem dobrodelnem delu.

Iz okrožnic in uradnih listov.

Pravica do bolniških blagajn mobiliziranih pomožnih uslužbencev.

Vsem službenim mestom in gospodom železniškim zdravnikom.

C. kr. železniško ministrstvo je pooblastilo c. kr. direkcije državnih železnic, da podele članom vpoklicanih pomožnih uslužbencev od 1. avgusta 1914 dalje do preklica tudi one podpore bolniških blagajn, ki so določene v § 13., B in C statuta bolniških blagajn za porode žen, oziroma smrti žen in otrok članov bolniških blagajn.

Obenem se dovoljujejo podpore iz sredstev, določenih za člane bolniških blagajn in njih zaostalih, onim rodbinskim članom mobiliziranih pomožnih uslužbencev, ki so v hudi stiski. Tozadevne prošnje naj odpošiljajo službena mesta direktno pristojnim lokalnim komisijam.

Glede dovolitve pogrebne prispevka, če umrje pomožni uslužbenec sam, določujemo, da se izplača prispevek le tedaj, če so imeli rodbinski člani v resnici stroške vsled smrti uslužbenca in če se gre za pomožnega uslužbenca pa le tedaj, če je umrl prvih šest tednov, ko je odšel k vojakom.

Vsem službenim mestom in gospodom železniškim zdravnikom.

C. kr. železniško ministrstvo odreja:

Pomožnim uslužbencem, ki so odšli k vojakom in ki so bili ranjeni v vojni ali so zboleli v vojni in jih je odpustila vojaška uprava z dopustom v domačo oskrbo, dovoljujejo do preklica prosto zdravljenje po železniških zdravnikih in dobavo zdravil v breme bolniške blagajne, tudi če ni dotičnik nič več član bolniške blagajne. Pogoji za to olajšavo so, da prebiva dotičnik v okrožju železniškega zdravnika in da ne more dobivati dotičnik zdravniške pomoči od strani vojaških sanitetnih organov ali pa da je zvezana ta pomoč z velikimi težkočami.

Enake ugodnosti dobivajo na enak način in z enakimi pogoji seveda tudi definitivni uslužbenci, ker ostanejo ti uslužbenci kljub vojaški službi člani bolniških blagajn.

Pri tej skupini uslužbencev se lahko izpregledajo tudi običajne formalnosti (bolniški listek etc.), če so združene te formalnosti z izrednimi težkočami ali če povzročijo izdatno zamudo pri sprejemu v zdravljenje.

Tudi rodbinskim članom vpoklicanih se lahko izpregledajo formalnosti, če so združene te formalnosti z izrednimi težkočami ali če povzročijo izdatno zamudo pri sprejemu v zdravljenje.

Vsem službenim mestom in gospodom železniškim zdravnikom.

Glasom odloka c. kr. železniškega ministrstva od 14. januarja 1915, št. 44.650/5 ex 1914 je razveljavljena prepoved o sprejemanju članov bolniških blagajn v zdravilišče Alland.

Vsled tega se sprejemajo zopet člani bolniških blagajn v zdravilišče Alland, ki se k temu priklase.

Na Dunaju, 4. februarja 1914.

C. kr. ravnatelj državnih železnic:

Kolisko m. p.

Podporni sklad zaostalim svojem.

Od 1. januarja do 17. februarja 1915 smo izplačali sledeče podpore:

1. Pichler Anselm, Eisenerz	200 K
2. Staudinger Leopold, St. Pölten	100 „

3. Seidl Ivan, Leud	200 K
4. Ržibek Ana, Dunaj III.	100 „
5. Sulzner Leopold, Ljubno	200 „
6. Běhal Ferdinand, Lipnik	200 „
7. Streit Karl, Hodomin	200 „
8. Stark Marija, Mürzzuschlag	100 „
9. Baudisch Josipina, Schreckenstein	100 „
10. Jaku Josipina, Lundenburg	50 „
11. Schmalzbauer Anton, Sigmundsherberg	100 „
12. Demel Elizabeta, Hodav	100 „
13. Aberger Ana, Saalfelden	50 „
14. Vogler Ludvik, Linec ob Donavi	200 „
15. Wawra Josip, Toplice	100 „
16. Matejovic Josip, Neusattl	100 „
17. Bitschnau Katarina, Bludenc	100 „
18. Stepananek Alojzija, Simering	100 „
19. Pauch Anton, Nuzmarkt	200 „
20. Schwabl Matija, Zell ob jezeru	200 „
21. Rieß Matija, St. Pölten	50 „
22. Kožiček Josipina, Brūx	100 „
23. Kremur Josipina, Gradec I.	100 „
24. Oppavský Emilija, Mistek	100 „
25. Weinbauer Ivana, Dunaj III.	200 „
26. Novak Franc, Salcburg I.	100 „
27. Deixl Ivan, Salcburg I.	100 „
28. Stangl Tomaž, Gradec I.	100 „
29. Hanak Anton, Pisek	100 „
30. Kaiser Josip, Marijine vari	200 „
31. Voitle Sofija, Dziedic	100 „
32. Szalagan Matija, Dunaj IX.	200 „
33. Six Rozina, Dnnaj IX.	50 „
34. Wiesmayer Terezija, St. Valentin	100 „
35. Gottlicher Viljem, Moravski Schönberg	200 „
36. Čtrnáct Franc, Pizen	200 „
37. Hostij Josip, Schreckenstein	100 „

Skupaj 4800 K

Od 1. januarja do vštete 17. februarja je umrlo 23 članov in 14 žen, skupaj torej 37 smrtnih primerov. Izplačane podpore zaostalim svojem znašajo skupaj 4800 K.

Ker se pričinja koledarsko zavarovanje s 1. januarjem 1915 in imajo oni odjemalci koledarja pravico do zavarovanja, ki so poslali zavarovalno polico založbi, zato prosimo odjemalce koledarja, da pošljejo police po zaupnikih takoj administraciji.

Administracija.

Naročajte in širite naš list!

Raznoterosti.

Položaj železničarjev v Bolgariji. Pred balkansko vojno sta bili v Bolgariji dve nasprotniški organizaciji železničarjev. Po balkanski vojni sta se združili. Sedaj je bila organizacija močna, in železničarji so tudi takoj pričeli z močno agitacijo za povišanje plač in za skrajšanje delovnega časa za progovzdrževalne delavce. Za te delavce velja določba, da morajo delati od solnčnega vzhoda do solnčnega zahoda. Evropska vojna nam je preprečila, da bi bili izvršili dobro začeto gibanje. Sedaj med svetovno vojno omejujemo vse organizacijsko delo v to, da izgradimo in učvrstimo notranjost naše organizacije. Z največjim zadovoljstvom moramo konstatirati, da je imelo naše delo lep uspeh in da smo pomnožili v sedanjih mesecih vojne našo orgnizacijo za 485 članov. Mislimo, da je ta taktika v sedanjem času najboljša. Naše sekcije — 14 jih je — so svetovale centralnemu odboru, naj ne pričinja sedaj nikakršnih pogajanj z generalnim ravnateljstvom. Najvažnejši povod za to odločitev je sedanji gospodarski in politični položaj Bolgarije. Naša dežela je doslej edina na Balkanu, ki ni izvedla mobilizacije, ali kljub temu je nazadoval žel. promet, ker je zelo malo blagovnega prevoza. Osební promet je enak onemu v mirovnem času. Ekspresni vlaki iz tujine ne prihajajo nič več odkar je vojna. Po drugi strani moramo upoštevati tudi to, da bi sedaj javno mnenje ne bilo ugodno železničarski akciji. Najbrže bi raztolmačili gotovi krogi med ljudstvom in v parlamentu anše gibanje tako, da smo egoistični in da se ne oziramo na kritični položaj dežele. Dalje je naše mnenje tudi to, da bo nadaljevala mednarodna federacija transportnih delavcev po vojni svoje delo za zblizanje železničarjev vseh dežel. Vojna nikakor ne bo prekinila mednarodnih stikov.

Ivan Dečev, Sofija.

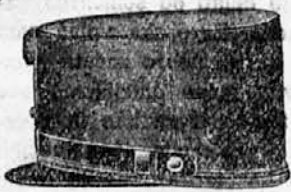
VSEBINA 5. IN 6. ŠTEV. Z DNE 1. MARCA 1915.

Članki: Kako dolgo bo trajala vojna? — Socialistična konferenca v Londonu. — Princ Hohenzoln in Galamboš. — Vožne odškodnine in odškodnine za prehrano vlakospremnega osebja ob času vojne. — Ali bo ublažila vojna razredna nasprotstva? — K problemu Avstro-Ogrske monarhije. — Izjava ruskih socialnih demokratov v dumi. — »Vojni socializem« občin.

Feljtón: N. Goretov. V carjevih ječah.
Dopisi: Pragersko.
Društveni vestnik.
Obvestila centrale.
Iz okrožnic in uradnih listov.
Naznanilo shodov.
Podporni sklad centralne organizacije.
Raznosterosti.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač.
 Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Rim. Slavni francoski pisatelj Emil Zola (izgov. Solá) je napisal obširen roman »Rim«, ki ga je prestavil v slovenski jezik sodrug Etbin Kristan. Vsak, kdorkoli se zanima za vprašanje cerkve, papeštva in duhovništva, najde v tej knjigi toliko novega in zanimivega, da je ne bo čital le enkrat, temveč dvakrat, trikrat. Pisatelj prikazuje vso trhljo stavbo na dogmah zgrajene cerkve, ki mora poginiti, če se ne reformira o pravem času. Duhovnik Pierre (izgov. Pjer) pride iz Pariza v Rim, da zagovarja svojo knjigo »Nova vera«, ki jo hoče postaviti na indeks. V knjigi je naslikal mladi duhovnik, ki je poln idealov in ljubezni do bližnjega, z ognjevitostjo strastjo, po kateri poti naj hodi cerkev, da postane res mati vseh. Med revne, med proletarijat naj gre, oprime naj se z vso vmeno socialnega dela in zavladala bo lahko po vsem svetu, a ne nad telesi, temveč nad dušami. Duhovno papeštvo, to je Pierrov ideal. No, v Rimu mu kardinali in drugi cerkveni dostojanstveniki popolnoma osmešijo njegov ideal. Razočaran, potrj se vrne v Pariz, da zopet pomaga celiti rane, ki jih seka kapitalistični družabni red človeštvu... To je v glavnih potezih vsebina te prekrasne povesti. Roman »Rim« je izšel sedaj v knjigi. Nobena knjižnica krajevne skupine ne bi smela biti brez te knjige in čitati jo morajo vsi člani. Knjiga velja 5 K, vezana 7 K. Sodrug jo dobe pri železničarskem tajništvu v Trstu, via Madonina 15.



Adalbert Kassig

Ljubljana,
 Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbce, rosete, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

Žepni koledar za leto 1915 je izšel

Žepni koledar za leto 1915 obsega bogato, praktično vsebino za železničarje, druge nameščence in delavce sploh. Odlikuje se to pot po izredno elegantni vezavi. Sploh je koledar praktična priročna knjižica, ki je ne more pogrešati nihče.

Cena posameznemu koledarju je K 1.—, po pošti 10 vinarjev več.

Naroča se pri Založbi slovenskih delavskih koledarjev v Ljubljani, Ilirska ulica 22./I.

Sodrug zahtevajte povsod pri svojih zaupnikih žepni koledar.

Kavarna „Unione“

TRST

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca.

Napitnina je odpravljena.

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Zadružništvo.

Delavske zadruga za Trst, Istro in Furlanijo v Trstu

registrovana zadruga z omejenim poročtvom.

XI. zadružno leto od 1. julija 1914 do 30. junija 1915

Mesečni izkaz.

Razpečano blago.

Zadružna doba 1914/15	1913—1914	Narastek
Julij K 395.939.11	261.590.35	134.348.76
Avgust . 389.253.63	280.064.71	109.188.92
September . 403.745.37	295.665.65	108.079.72
Oktober . 442.562.22	351.259.35	91.302.87
November . 404.943.21	345.033.23	59.909.98
December . 398.061.90	410.881.75	12.819.85
Januar . 389.539.43	384.812.27	4.727.16
Februar . 410.402.67	338.308.02	72.094.65
K 3.234.447.54	2.667.615.33	566.832.21

Člansko gibanje.

Vpisanih udov do 28. februarja 1915	12035
„ „ „ 30. junija 1914	10786
Narastek v 8 mesecih	1249

Hranilni oddelek.

Stanje vlog do 28. februarja 1915	K 642.336.23
„ „ „ 30. junija 1914	559.641.72
Narastek v 8 mesecih	K 82.694.51

Od 1. julija 1914 do 28. februarja se je izplačalo na dividendah K 25.490.74

Na bolniški in posmrtninski podpori se je izplačalo od 1. julija 1914 do 28. februarja 1915 K 15.919.80.

Izkupiček skladišča oblek

(že obsežen v razgledu razpečanega blaga.)

Oddelek konfekcije	K 41.280.16
„ manufakture	61.192.87
„ obuval	41.359.44
„ pokrival	11.007.32
Skupno	K 154.839.79

Trst, dne 28. februarja 1915.

Vodstvo.

40 letni uspeh, ki ga potrjuje na tisoče priznanj.

Želodčna tinktura

lekarnarja Piccolija v Ljubljani

krepi želodec, pospešuje prebavo in je odvajalna. 1 stekleničica velja 20 vin.

Naročila sprejema lekarna **G. Piccoli, Ljubljana**

Naročajte in podpirajte delavsko časopisje!

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v

zalogi lastne tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana na Bregu št. 20

(Cojzova hiša).

Varstvena znamka.

Cene za moške	K 14.—, 17.—, 20.—.
„ ženske	12.—, 15.—, 18.—.
„ dečke 36/39	K 10.—, 12.—.
„ otroke št. 22-25 26-28 29 31 32-35	K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—.

Garantirana kakovost

Cenejše vrste od K 1.50 naprej.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge od dne vloge do dne dviga po

5%

Franca Jožefa cesta štev. 5.



Naročite si ilustrovani tednik

„Tedenske Slike“

ki priobčuje najnovejše vesti in slike z bojišč. V zvezi je z ilustracno centralo na Dunaju, ki ima več posebnih vojnih poročevalcev-fotografov.

List „Tedenske slike“ stane za četrt leta 2.50 K, za pol leta pa 5 K. Naslov: Tedenske Slike, Ljubljana.

Posamezne številke se dobe po tobakarnah, knjigarnah in na kolodvorih izvod po 22 h.